

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Новоселицького районного суду Чернівецької області**

29.10.2024

Чернівці, 2024

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 29.10.2024 групою НПМ здійснено відвідування Новоселицького районного суду Чернівецької області (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Пітей-Маляр Аліна Іванівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Решетілова Олена В'ячеславівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Лупу Аріна Віталіївна, представник громадської організації.

Новоселицький районний суд знаходиться за адресою: вулиця 1-го Травня, 4 А, місто Новоселиця, Чернівецький район, Чернівецька область, 60300.

Керівництво суду:

Ляху Генадій Олександрович, голова суду;

Довганюк Максим Сергійович, керівник апарату суду.

Під час проведення відвідування суду відзначено, що керівництво суду забезпечило безперешкодний доступ до всіх приміщень суду.

Об'єкт моніторингу є судом першої інстанції, розглядає справи, віднесені процесуальним законом до його підсудності: цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку передбачених процесуальними законами.

Суд розміщений у двоповерховій будівлі (фото 1). У будівлі суду облаштовано один основний (центральний) вхід/вихід. При вході розміщена кнопка виклику персоналу для маломобільних осіб. Згідно з вимогами пунктів 8.3.3 та 8.4.2.3 Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), на вхідних дверях до суду розміщено контрастно забарвлені попереджувальні смуги та наявна табличка зі шрифтом Брайля (фото 2).

Охорона приміщення суду та пропускний режим здійснюється Службою судової охорони. У відвідувачів перевіряються документи та ведеться Журнал реєстрації пропуску осіб до адміністративних будівель суду. Наявна система відеонагляду та стаціонарний металодетектор арочного типу (фото 3).

У суді розміщено 2 зали судових засідань: зала для розгляду цивільних та адміністративних справ, розташована на першому поверсі, та зала судових засідань для розгляду кримінальних справ – на другому поверсі. Під час візиту групою НПМ оглянуто залу судових засідань для розгляду кримінальних справ (фото 4).

У залі судових засідань для розгляду кримінальних справ розміщена кабіна для обвинувачених, підсудних (засуджених) із захисного скла та обладнано систему відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції (фото 5).

Вікна зали судового засідання для розгляду кримінальних справ загерметизовані, що дозволяє забезпечити безпеку в суді та відповідає вимогам пункту 11 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція).

У ході відвідування групою НПМ обвинувачувани, підсудні (засуджені) у приміщенні суду не перебували.

Конвоювання підсудних (засуджених) до суду здійснює Національна гвардія України.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 21.01.2021. За результатами попереднього відвідування НПМ встановлено порушення права на захист від катувань, жорстокого поводження, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання, на охорону здоров'я, медичну допомогу, на забезпечення безпеки в суді, а також порушення прав осіб з інвалідністю.

Слід зазначити, що недоліки та порушення, виявлені за результатами попереднього відвідування, не усунуті, надані рекомендації не виконані за винятком виконаних рекомендацій щодо надання доступу до питної води обвинуваченим, підсудним (засудженим) та належного та вчасного технічного обслуговування вогнегасників.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та маломобільних груп населення.

1. Групою НПМ зафіксовано факт порушення вимог пунктів 5.3, 6.1.2, 6.3 та 6.3.2 ДБН Інклюзивність, приміщення суду не обладнано зовнішніми та внутрішніми пандусами, у зв'язку з чим маломобільні групи населення, без сторонньої допомоги не можуть потрапити до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, санітарного вузла та інших приміщень суду.

2. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на візку потрапити до санітарної кімнати (фото б).

3. На шляхах руху в середині будівлі відсутнє нанесення контрастних та тактильних смуг, які б відчувалися за допомогою тростини або підошви взуття. Крім того, згідно з вимогами пунктів 8.4.2.3, 8.4.2.4 ДБН Інклюзивність на сходах всередині будівлі немає застережних тактильних смуг по ширині проходу або контрастного кольорового маркування та позначення для вільного орієнтування, пересування, всередині об'єкта.

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

4. Під час відвідування групою НПМ встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.1. ДБН Суди, а також пунктів 9, 10 Інструкції, згідно з якими у приміщенні суду не обладнано камери для обвинувачених (підсудних), засуджених осіб, а також приміщення для розміщення особового складу варту. Осіб, які перебувають під вартою, тримають у стаціонарному загородженні у залі судового засідання або в спеціальному автомобілі. Така практика не забезпечує роздільного тримання чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, яким заборонено спілкування між собою. Очікування на судові засідання у стаціонарній загородженій кабіні або в спеціальному автомобілі призводить до тривалого утримання підсудних в неприпустимих умовах, що суперечить вимогам міжнародних стандартів прав людини.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

5. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах

досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поведіння.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

6. Установлено факт порушення вимог пункту 13 Інструкції, а саме: в приміщенні суду відсутній ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камер до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим, обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються відкритими для третіх осіб коридорами, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку. Коридор, по якому здійснюється конвоювання обвинувачених, підсудних (засуджених) не має кнопок звукової сигналізації (фото 7).

7. У порушення пунктів 6.5.1, 9.9 ДБН Суди в приміщенні суду відсутній спеціальний санвузол для обвинувачуваних, підсудних (засуджених), що негативно впливає на забезпечення безпеки у суді.

8. У порушення вимог пункту 5.11 ДБН Суди та пункту 14 Інструкції територію суду не обладнано боксом для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), або огороженою стоянкою для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу.

9. У порушення Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579, на момент відвідування тимчасове укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування громадян у разі оголошення повітряної тривоги, в суді не облаштовано.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Чернівецькій області:

1. вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

Новоселицькому районному суду Чернівецької області:

1. забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;

2. забезпечити приміщення для розміщення особового складу варті;

3. створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;

4. забезпечити ізольований маршрут конвоювання підсудних засуджених від камер до зали судових засідань для розгляду кримінальних та обладнати такий маршрут кнопками звукової сигналізації;

5. вжити заходів щодо обладнання кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими) відповідно до вимог п. 6.5.2 ДБН Суди;

6. обладнати бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або (при неможливості обладнання боксу) огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу;

7. врегулювати питання щодо забезпечення установи укріпленням.

До звіту додаються: фотофіксація на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Аліна ПТЕЙ-МАЛЯР

Фотофіксація

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Φοτο 7

